

Plan mot Diskriminering och Kränkande behandling

Med stöd av diskrimineringslagen, skollagen, förskolans läroplan och Barnkonventionen

Planen gäller till och med december 2021

Planen revideras senast 2022-01-01

Ansvarig för planen: Förskolans rektor

Innehåll

1. Vår vision och gällande styrdokument
2. Arbetsprocesser kring planen
3. Mål samt förebyggande och främjande arbete under 2021
4. Rutiner för akuta situationer
5. Begrepp och diskrimineringsgrunder

1. Vår vision och gällande styrdokument

Vision.

På Trollbäckens förskola ska alla känna sig trygga och bli respekterade för den de är, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller köns-uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

På vår förskola ska ingen bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Alla ska känna trygghet och glädje.

Vårdnadshavarna ska känna tillit och förtroende, när de lämnar sitt/sina barn på förskolan.

Styrdokument.

"Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (2010:800) eller annan utbildningsverksamhet får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten." (Diskrimineringslagen 2 kap. 5 §.)

"Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling" (Skollagen 6 kap. 9 §.)

"Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas" (Skolverket, 2018, Läroplanen för förskolan)

"Förskolan ska aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande" (Skolverket, 2018, Läroplanen för förskolan)

FNs konvention om barns rättigheter - Barnkonventionen

Barnkonventionen är lagstadgad i Sverige. Artikel **2, 3, 6** och **12** i **Barnkonventionen** kallas för de fyra huvudprinciperna. De är vägledande för hur helheten ska tolkas.

- * **Artikel 2: Varje barn har samma rättigheter och lika värde.**
- * **Artikel 3; Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barnet.**
- * **Artikel 6; Varje barn har rätt till liv och utveckling.**
- * **Artikel 12; Varje barn har rätt att få uttrycka mening och få den respekterad.**

1. Arbetsprocesser kring planen

Barnens delaktighet

På förskolan arbetar pedagoger kontinuerligt med barnen gällande normer, värden och allas lika värde. Barnen uppmuntras att behandla varandra med respekt genom att de lyssnar på varandra och låter alla få uttrycka sig på sitt eget sätt – alla är vi olika. Utbildningen anpassas till barnens ålder och mognad.

Pedagogerna utför strukturerade intervjuer med de äldsta barnen på förskolan och genomför barnobservationer, utifrån ett barnperspektiv samt för dagliga samtal med barnen. Barnen utformar, tillsammans med pedagogerna, gemensamma trivselregler på sin avdelning.

Barnen går "trygghetsvandringar", under läsåret, tillsammans med pedagogerna i förskolemiljön (inom- och utomhus) för att kartlägga eventuella otrygga platser.

I 6-årsgruppen på förskolan, träffas de äldsta barnen regelbundet med start på höstterminen och under vårterminens gång och skapar en gemenskap och trygghet i gruppen inför överinskolningen till skolan. Pedagogerna observerar hur överinskolningen upplevs för barnet genom samtal med barnet och vårdnadshavaren.

Förskolan tar hänsyn till barnets ålder och mognad i arbetet med planen.

Vårdnadshavares delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling sänds ut till alla vårdnadshavare digitalt vilket ger dem möjlighet att komma med synpunkter. Den finns också att läsa på kommunens hemsida.

Planen presenteras och diskuteras vid samråd och föräldramöte samt vid behov på utvecklingssamtal eller i det dagliga mötet med pedagogerna.

Kommunen skickar ut kundenkäter till vårdnadshavare.

Personalens delaktighet

All personal är delaktig genom ett medvetet arbetssätt utifrån förskolans styrdokument, barnkonventionen och kontinuerliga samtal kring arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Planens innehåll och lagkrav kommer att redogöras av rektor vid terminsstart.

Förankring av planen

All personal har ansvar för att de håller sig informerade om innehållet i planen samt agerar och dokumenterar efter de riktlinjer och metoder som planen anger. Planens innehåll kommer att tas upp vid husmöten.

Planen finns tillgänglig på varje avdelning och kan läsas på kommunens hemsida. I samband med barnets inskolning presenteras planen.

Vid nyanställning ansvarar rektor för information om planens innehåll. Det är viktigt att all personal känner till och står bakom planen.

Uppföljning och utvärdering

Varje arbetslag följer upp hur arbetet med planens innehåll fungerar under läsåret. Risker eller incidenter rapporteras regelbundet på husmötet.

Varje arbetslag gör en utvärdering av sitt arbete i samband med att planen revideras varje år.

Pedagogerna intervjuar de äldsta barnen (trygghet/trivsel och social samvaro) under vårterminen.

Vid höstterminens slut sammanställer varje avdelning sitt arbete kring värdegrund, genus och normer samt om det förekommit någon incident, som anmälts. Rektor läser samtliga avdelningars reflektionsunderlag och gör en analys. Vid vårterminens start skapas ett nytt nuläge med nya mål inför kommande år.

2. Mål samt förebyggande och främjande arbete under 2021

MÅL: På Trollbäckens förskola känner alla barn och vuxna sig trygga och blir behandlade med respekt

Vårt förhållningssätt mot barnen präglas av vår gemensamma värdegrund och barnsyn på förskolan. Vi vuxna är goda förebilder.

Värdegrundsarbete, där aktivt närvarande pedagoger reflekterar och handleder tillsammans med barnen – barnen får t ex beskriva hur de själva upplever sig i olika situationer och hur olika känslor kan kännas.

Spontana, men även strukturerade trygghetsamtal, görs med barnen. De yngsta barnen använder västar vid utevistelsen.

Personal möter/har kontakt med vårdnadshavarna och barnen vid lämning och hämtning för samtal.

Personal förstärker positivt beteende bland barnen.

Personal utformar en trygg lekmiljö, inom- som utomhus (trygghetsvandringar/observationer/tillbud). Vid behov upprättas trivselregler.

Varje år skapas en trygg överinskolning till skolmiljön för förskolans äldsta barn, "Blixtgruppen" genom ett samarbete mellan förskola, fritidshem och skola.

Det planeras och genomförs gemensamma aktiviteter för alla barn på förskolan både inom- och utomhus vilket är Traditionsgruppens huvudansvar.

Varje arbetslag planerar ett eget upplägg för trygghetsarbetet på sin avdelning, efter barnens ålder och mognad.

Det är viktigt att löpande delge information till samtliga avdelningar, om det förekommer något speciellt på en avdelning, t ex konflikt bland barn, för att främja eventuella kränkande situationer, då avdelningens personal inte finns i närheten.

Personal ska kritiskt och kontinuerligt granska de rutiner och regler som finns på förskolan, för att säkerhetsställa en diskriminerings- och kränkingsfri arbetsmiljö för både barn och vuxna.

Kompetensutbildning och regelbundet reflektionsarbete bland personal.

3. Rutiner för akuta situationer

Rutiner för hur förskolan agerar om någon kan vara utsatt för kränkande behandling

Den vuxne som ser händelsen måste omedelbart ingripa.
Rektor ska alltid informeras.
Vårdnadshavarna informeras.
Händelsen tas upp på husmöten och avdelningarnas planering

Personal som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

4. Rektor: Lise-Lotte Johansson vt-21 Jerry Tedevall ht-21 044 7756165
5. Solen: 0709 - 53 63 43
6. Månen: 0709 - 53 63 44
7. Stjärnan: 0709 - 53 63 45
8. Molnet: 0709 - 53 63 46
9. Regnbågen: 0709 - 53 63 47

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn eller av personal

Utredningen bör allsidigt belysa vad som inträffat och omfatta både den eller de som kan ha eller har utövat kränkningen och den som blivit utsatt. Utredningen bör försöka utröna och analysera orsakerna till den uppkomna situationen.

Om personalen misstänks för trakasserier eller annan kränkande behandling av ett barn ska rektor ansvara för utredningen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när vuxna kränks av barn eller annan vuxen

Utredningen bör allsidigt belysa vad som inträffat och omfatta både den eller de som kan ha eller har utövat kränkningen och den som blivit utsatt. Utredningen bör försöka utröna och analysera orsakerna till den uppkomna situationen.

Om personalen misstänks för trakasserier eller annan kränkande behandling av ett barn bör ledningen ansvara för utredningen.

Rutiner för uppföljning

Kränkningar skall anmälas och utredas av rektor
Rektor ansvarar för att det varje termin sker en uppföljning där anmälningar och utredningar går igenom.

Rutiner för dokumentation

Alla anmälningar skall ske enligt de föreliggande mallar som är kommunövergripande.
Arbetslaget skall dokumentera om kränkningar sker och presentera detta för rektor

10. Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller köns uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

* En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]

* När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsöverskridande identitet eller köns uttryck

Diskrimineringslagen använder begreppen "könsöverskridande identitet eller uttryck" medan DO ofta använder begreppen könsidentitet eller köns uttryck. Det beror på att DO anser att lagens begrepp ("könsöverskridande") riskerar att befästa en bild av att personer som omfattas av skyddet mot diskriminering är avvikare i ett samhälle där det finns starka normer och föreställningar om kön.

Med könsidentitet och köns uttryck avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr. Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för personer som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och köns uttryck.

Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker genomgå någon könskorrigering omfattas av denna grund och därmed av skyddet mot diskriminering. Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning (diskriminering och trakasserier).

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp (diskriminering).

* En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig (trakasserier).

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker (trakasserier)?" Salima blir ledsen eftersom några av de

andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder (trakasserier).

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga, som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Handisams (myndigheten för handikappolitisk samordning) beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

* David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder (trakasserier).

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

* Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till (trakasserier).

* Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. (diskriminering).

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det (trakasserier).